

RESULTAT - TRE DELTÄVLINGAR -

para ihop människor med byggnader.

Under corona-pandemin sommaren 2020 anordnade LHF olika aktiviteter på Hemsidan. Frågetävlingen Parbildning gick ut på att para ihop människor med byggnader på Lidingö. Tre deltävlingar med vardera tre illustrerade frågor lades ut under juli-augusti. Svaren skulle lämnas per mejl till LHF kansli senast 11 sept. Vinnare utses vid möte 21 sept. Nedan finns de rätta svaren. Lästipsen som lämnas finns i böcker och skrifter tillgängliga på Lidingö Museum.

DELTÄVLING 1/3

Mauritz Stiller, skådespelare och filmregissör, var en av huvudaktörerna när den svenska filmhistoriens första guldålder utspelades på Lidingö för hundra år sedan. År 1912, på nuvarande Läroverksvägen 9, byggde AB Svenska Bio en filmateljé där Stiller var verksam tillsammans med kollegan Victor Sjöström och fotografen Julius Jeanson. Under åtta år skapades här ett stort antal spelfilmer, av vilka flera gått till filmhistorien. Verksamheten flyttade i början av 1920-talet till nybyggda "filmstaden" i Solna. Stiller hade dock fäst sig vid Lidingö och 1923 lät han uppföra sin villa Rutsdal på Bosön.

Lästips: Mauritz Stillers banbrytande insatser inom filmkonsten och Svenska Bios tid på Lidingö, har beskrivits i flera böcker av filmforskaren Gösta Werner

Vilhelmina Skogh var vid förra sekelskiftet en uppmärksammad entreprenör inom hotell-och restaurangbranchen. Hon krönte sin karriär med att bli chef för Grand Hotell i Stockholm. 1910 lät hon uppföra Foresta på Herserudsklippan som privatbostad. Foresta utgör idag ett av Lidingös viktigaste landmärken.

Lästips: Minnen och upplevelser av Wilhelmina Skogh.

Stig Milles bror till skulptören Carl Milles, var pionjär inom sportstugerörelsen som var stark i början av 1900-talet. Stig var med och startade byggandet av sportstugor vid Grönsta, som anses vara ett av Sveriges tidigaste sportstugeområden. Mest känd blev han för tillkomsten av sportstugorna i Trolldalen 1912, där hans egen stuga fortfarande finns kvar.

Lästips: Trolldalen vid Askrikefjärden av Tage Ahlin, LHF

DELTÄVLING 2/3

Lars Fresk ägare till Elfviks gård, tog initiativ till den första Lidingöbron som uppfördes av öns bönder och stod klar 1803. Bron gick mellan Lidingö och Ladugårdslandet (nuvarande Djurgården) och syftet var främst att underlätta mjölktransporterna från öns gårdar till huvudstaden. Larsbergs brostuga fick namn efter Lars Fresk och finns fortfarande kvar vid platsen för bronns landfäste. Fresk blev också känd för att på Elfvik ha uppfört den berömda klädesfabriken där landets första ångmaskin för industriellt bruk installerades. Stadsdelen Larsberg är uppkallad efter Lars Fresk.

Lästips: Vävarna på Elfvik av Jan Malmstedt.

Alma Fjästad på Gångsätra gård var under 1900-talets första hälft en mycket socialt engagerad lidingöbo, känd för sina insatser inom olika samhällssektorer. Hon arbetade för bl a Röda Korset,

Kyrkans verksamhet, Fosterbarnsnämnden, m.m. Hon ställde ofta sitt hem till förfogande för välgörenhetstillställningar och människor i behov av hjälp. Bl a finska barn under andra världskriget.

Lästips: Gångsätra gård, gården som försvann av Christina Holgersdotter Engdahl, LHF.

Carl Richard Nyberg även kallad "Flyg-Nyberg" bosatte sig vid Täckå Udden i början av 1900-talet. Han var en självlärd uppfinnare och entreprenör, bl a känd för att ha uppfunnit blåsampa och olika komponenter för flyg- och fartygsdrift. Här vid Askrikefjärden ville han ägna sig åt sitt stora intresse sedan ungdomen –flygplansproblemet! Han lät här bygga bostadshus, verkstad och en flyghangar och experimenterade med olika flygplansmodeller, dels på en rundbana byggd av trä, dels på Askrikefjärdens is vintertid. Flyghangaren är byggnadsminnesförklarad.

Lästips: Lidingö - människor och miljöer av Eric och Nils Forsgren

DELTÄVLING 3/3

Arkitekten Sten Samuelson ritade tillsammans med Robert Larsson Lidingö Stadshus som stod klart 1975. De var också vinnare av den arkitekttävling som anordnades för stadens nya centrum.

Lästips: Sevärda hus på Lidingö, LHF.

Författaren Hedvig Charlotta Nordenflycht sägs ha bott i ett litet torp på Lidingö när hon 1742 skrev om "den sörjande turtur-dufvan", känd diktsamling i den svenska litteraturhistorien. Torpet förmodas vara torpet Rännilen som låg där ett vattendrag från Karins mosse går ut i Lilla Värtan. Torpet revs och på platsen uppfördes Ängshyddan – en av de sommarvillor som under 1800-talet började byggas utmed Tyktorpsvägen.

Lästips: Lidingö – människor och miljöer av Eric och Nils Forsgren.

Pommac och Villa Bergtomta. Fabrikören Anders Lindahl, även kallad "Lazarolkungen", bodde i Villa Bergtomta, korsningen Kottlavägen/Södra Kungsvägen. Lindahl stod bakom läskedrycken Pommac och sårvårdsprodukterna Lazarol och Lazarin, som började tillverkas under tidigt 1900-tal. Bergtomta, ibland kallad Lazarolvillan, byggdes 1910 och syns i några av de filmer som Svenska Bio producerade på Lidingö.

Lästips: Artikel i Lidingöboken 1997